

EURAJOEN KESKUSTAN JA LAPIJOEN OSAYLEISKAAVA- ALUEEN LUONTOARVOJEN PERUSSELVITYS

Alinenkoski

Sisältö

1. Johdanto.....	3
2. Tutkimusalue	3
3. Aineisto ja menetelmät	4
4. Tulokset.....	4
4.1 Lohkojen yleiskuvaus.....	5
4.2 Liito-oravaselvitys.....	13
4.2.1 Johdanto	13
4.2.2 Aineisto ja menetelmät	13
4.2.3 Tulokset.....	13
4.3. Pesimälinnustoseselvitys.....	14
4.3.1 Alueella pesivät Lintudirektiivin liitteen I pesimälajit.....	14
4.3.2 Alueella pesivät kansallisessa uhanalaisluokituksessa (Rassi ym. 2001) mainitut lintulajit)	16
4.4 Viitasammakkoselvitys.....	17
4.4.1 Johdanto	17
4.4.2 Tuntomerkit.....	17
4.4.3 Levinneisyys.....	17
4.4.4 Elintavat	18
4.4.5 Talvehtiminen.....	18
4.4.6 Uhanalaisuus	18
4.4.7 Tulokset.....	18
4.5. Lepakkoselvitys	19
4.5.1 Johdanto	19
4.5.2 Aineisto ja menetelmät	19
4.5.3 Tulokset.....	19
5. Yhteenveto	20
6. Lähteet ja kirjallisuus	21
7. Liitteet.....	22

1. Johdanto

Eurajoen kunta /Airix-Ympäristö Oy tilasivat huhtikuussa 2009 Suomen Luontotieto Oy:ltä Eurajoen keskustan-Lapijoen osayleiskaava-alueenluontoarvojen perusselvityksen. Maankäyttö- ja rakennuslain vaatimukset täyttävää selvitystä käytetään alueen kaavoituksen taustaineistona ja tasoltaan se on yleiskaavatasoinen. Alueelle mahdollisesti suunniteltavien detailjakaavojen laadinnan yhteydessä on kohteilta tehtävä tarkemmat lajistonselvitykset.

2. Tutkimusalue

Suunniteltu kaava-alue sijaitsee Eurajoen kunnan taajama-alueella ja sen ympäristössä. Eteläosaltaan alue ulottuu Lapinjoen kylään asti. Kasvimaantieteellisesti alue sijaitsee boreaalisella vyöhykkeellä, jota myös pohjoiseksi havumetsävyöhykkeeksi kutsutaan. Alueelle ovat tyypillisiä yhtenäiset havumetsäalueet. Metsät ovat boreaalisella vyöhykkeellä lähes havupuuvaltaisia ja tietyssä metsätyypissä esiintyy vain vähän eri puulajeja. Näiden havumetsien aluskasvillisuus on melko vähäistä, sillä maaperä on hapanta ja melko köyhää ja ilmasto on viileää.

Inventointialue on osittain peltojen, metsäsaarekkeiden ja asutuksen kuvioimaa vanhaa kulttuurimaisemaa ja osaksi talousmetsää. Suunnittelualue jakautuu kahteen osaan valtatie 8:n molemmiin puolin. Alueen pohjoisosaa hallitsee laajempi yhtenäinen metsäkuvio, jossa risteilee ulkoilureittejä. Muuten aluetta voi pitää maankäyttömuodoiltaan rikkonaisena. Alueen pellot ovat pääosin edelleen viljelykäytössä ja niittyjä tai laitumia on alueella hyvin vähän. Valtatie 8 itäpuolella on laaja metsämaastoon sijoittuva teollisuusalue, joka jätettiin inventointien ulkopuolelle vähäisten luontoarvojen vuoksi. Koko alueella runsaasti asutusta eikä talojen pihapiirejä systemaattisesti inventoitu, mutta pihateiden varsien ketolajistoa tutkittiin paikoin mahdollisen vaateliaamman lajiston löytämiseksi.

Lapijoen rehevää jokivartta

3. Aineisto ja menetelmät

Inventointialueelta (karttaliite 1) selvitettiin Luonnonsuojelulain tarkoittamat suojeltavat luontotyypit (Luonnonsuojelulaki 1996/1096, 29§), Metsälain tarkoittamat erityisen tärkeät elinympäristöt (1996/1093, 10§) ja Vesilain suojelemat pienvesikohteet (Vesilaki 1961/264, 15a § ja 17a §). Inventointi toteutettiin Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohjeen (Pääkkönen 2000) mukaisesti. Alueelta etsittiin putkilokasvien lisäksi myös muuta uhanalaislajistoa kuten kääpäsieniä ja puiden runkojen ja kallioseinämien epifyyttilajistoa. Alueen pesimälinnustosta inventoitiin vain arvokkaimmat EU:n Lintudirektiivin liitteen I mukaiset lajit sekä kansallisessa uhanalaisluokituksessa (Rassi 2001) mainitut lintulajit. Luontotyyppi- ja kasvillisuus selvitys tehtiin touko- elokuun välisenä aikana. Pesimälinnusto kartoitettiin touko- kesäkuussa tehdyillä kolmella maastoinventoinnilla. Linnustoselvitys tehtiin kahden käyntikerran kartoituslaskentamenetelmällä (Koskimies 1988), siten että koko alue kuljettiin kahdesti läpi. Kartoituslaskenta-aineistoon on lisätty muiden selvitysten yhteydessä tehtyjä havaintoja vähälukuisesta pesimälinnustosta.

Alueen liito-oravaselvitys tehtiin 11.5 ja 16.5.2009 tehdyillä maastokäynneillä. Inventointien yhteydessä etsittiin liito-oravan jätöksiä suurempien kuusten ja lehtipuiden tyviltä. Eurajoen alueelta ei ole aiemmin tehty systemaattista liito-oravakartoitusta. Maastotöistä vastasivat FM, biologi Jyrki Oja ja Satu Oja Suomen Luontotieto Oy:stä. Raportin taittoi Eija Rauhala (tmi Eija Rauhala). Selvityksessä käytetyn karttamateriaalin luovutti tilaaja käyttöömmme.

Alueelta tehtiin alustava lepakkoselvitys, jossa detektorihavainnoinnin avulla etsittiin lepakoiden tärkeimpiä saalistusalueita ja mahdollisia pesimäyhdyskuntia. Elokuussa tehty lepakkoinventointi oli hyvin yleispiirteinen ja havainnointia tehtiin kolmena yönä. Tiheästi asutuilla kohteilla ei kuuntelua tehty. Detektorihavainnoinnin lisäksi alueelta etsittiin lepakoille soveltuvia talvehtimispaikkoja kuten kivirauniota ja vanhoja maakellareita. Koska alueella on niukasti louhikoita tai kallioita ei näitä kohteita kuitenkaan löytynyt.

Alueelta etsittiin viitasammakoiden lisääntymispaikkoja, mutta koska tilaus tuli vasta huhtikuun loppupuolella, on mahdollista, että viitasammakoiden paras lisääntymiskausi, jolloin ne ovat äänekkäimmillään, oli jo ohi. Alueelta löytyi kuitenkin aikuisia viitasammakoita sopivien lisääntymislammikoiden lähistöltä ja myös kutua havaittiin.

Ennen maastoinventointia selvitettiin onko alueelta olemassa aiemmin julkaistua luontotietoa. Selvitystä varten käytiin läpi aluetta koskevat kirjallisuustiedot. Suomen kunnissa on tehty 1900-luvun alkupuolelta lähtien innokkaiden kasviharrastajien ja joskus myös kasvitieteilijöiden toimesta ns. "pitäjänfloora", jossa usein on melko tarkasti kuvattu kunnan kasvillisuutta ja erityisesti kasvilajistoa. Näissä selvityksissä on kuitenkin vain harvoin luontokohteiden kuvauksia. Eurajoen seudulta ei tällaista pitäjänfloora ole kuitenkaan tehty. Inventointialueelta on tehty asemakaavaan liittyvä luontoarvojen perusselvitys, joka koski Eurajoen keskustaajaman pohjoispuolista metsäaluetta (Suomen Luontotieto Oy). Inventoidun kaava-alueen pohjoispuolella sijaitsevaa Pinkjärven aluetta, jota metsähallitus hallinnoi, on tutkittu melko paljon ja alueelta on tehty uhanalais selvityksiä.

4. Tulokset

Koko inventointialue kuljettiin läpi systemaattisesti läpi jalkaisin. Osa alueesta jaettiin maankäytön, pinnanmuotojen ja kasvillisuustyyppien perusteella 34 erilliseen lohkokseen, joista tehtiin kasvillisuuden yleiskuvaus. Kuvauksessa selvitettiin alueen putkilokasvien valtalajit, mahdollinen vaateliaampi lajisto sekä muut luontoarvot. Viljeltyjä peltoja ja talojen pihapiirejä ei inventoitu. Peltoalueiden rikkaruoholajistoa tarkasteltiin lähinnä vanhaan kulttuuriin liittyvän lajiston varalta, mutta peltolajistoa ei systemaattisesti inventoitu. Valtatie 8:n vieressä sijaitseva laaja teollisuusalue jätettiin kuvaamatta, mutta alueen metsälaikut inventoitiin liito-oravan esiintymisen selvittämiseksi.

4.1 Lohkojen yleiskuvaus

Lohko 1 Sorkantien kallioketo

Aivan kaava-alueen rajalla, tien ja sähkölinjan yhtymäkohdassa on pienialainen, mutta melko näyttävä kallioketo. Rapakivikallion päälle syntyneen kedon pensaskerros muodostuu katajista (*Juniperus communis*) ja muutamasta pimpinellaruususta (*Rosa pimpinellifolia*), virpapajusta (*Salix aurita*), sekä männyntaimista (*Pinus sylvestris*). Aluskasvillisuuden ketolajisto on melko monipuolinen ja lajistoon kuuluu ahomansikka (*Fragaria vesca*), nurmitädyke (*Veronica chamaedrys*), keto-orvokki (*Viola tricolor*), hopeahanhikki (*Potentilla argentea*), isomak-saruoho (*Sedum telephium*), ahosuolaheinä (*Rumex acetosella*), kielo (*Convallaria majalis*), kalliokielo (*Polygonatum odoratum*), mäkitervakko (*Lychnis viscaria*), heinätähtimö (*Stellaria graminea*), hietalemmikki (*Myosotis stricta*), huopakeltano (*Pilosella* sp.), jäkki (*Nardus stricta*), lampaannata (*Festuca avena*), kallioimarre (*Polypodium vulgare*), tummarauniainen (*Asplenium trichomanes*), särmäkuisma (*Hypericum maculatum*), nuokkuhelmikkä (*Melica nutans*), kurjenkello (*Campanula persicifolia*), niittysuolaheinä (*Rumex acetosa*), kissankäpälä (*Antennaria dioica*), ketoneilikka (*Dianthus deltoides*) sekä silmäruoholaji (*Euphrasia* ssp.).

Lohko 2 Santa-alhon metsäalue

Alueella on useita pieniä, metsittyneitä peltolaikkuja. Maasto on hyvin vaihtelevaa ja metsäkuviot koostuvat pääosin melko nuorista metsälaikuista. Reunavyöhykkeiden putkilokasvilajistoon kuuluu mm. ketohanhikki (*Potentilla anserina*), kielo, metsäalvejuuri (*Dryopteris carthusiana*) ja metsämitikka (*Melampyrum sylvaticum*). Kohteen kalliit ovat karuja ja niissä on niukasti kallioketolajistoa. Alueen pesimälinnustoon kuuluu mm. tilitalti ja hernekerttu.

Lohko 3 Erityiskohde, Metsälain 10 § mukainen erityisen tärkeä elinympäristö. Harmaaleppälehto

Lapinjoen koulun takaisella metsäalueella aivan tilustien varressa sijaitsee hyvin reheväkasvuinen ja tiheäpuustoinen lehtokuvio. Puusto koostuu harmaalepystä (*Alnus incana*), raidasta (*Salix caprea*), rauduskoivusta (*Betula pendula*) sekä kuusesta (*Picea abies*). Lehdon aluskasvillisuus muodostuu mesiangervosta (*Filipendula ulmaria*), koiranputkesta (*Anthriscus sylvestris*) ja tsemasta (*Milium effusum*). Muusta lajistosta mainittakoon metsäkurjenpolvi (*Geranium sylvaticum*), ojakellukka (*Geum rivale*) ja hiirenvirna (*Vicia cracca*). Alueen pesimälinnustoon kuuluu punakylkirastas, tilitalti, pyrstötiainen (juuri pesästä lähtenyt maastopoikue), hömötiainen, puukiipijä (2 paria) ja kaksi paria mustapääkerttua.

Lohko 4 Lapinjoki

Lapinjokea reunustaa paikoin hyvin kapea, mutta reheväkasvuinen rantavyöhyke. Jokivarsi on paikoin hyvin tiheää pensaikkoa. Pensaskerroksen lajistoon kuuluu tuomi (*Prunus padus*), harmaaleppä, kiiltopaju (*Salix phylicifolia*) ja tuhkapaju (*Salix cinerea*). Aluskasvillisuus on jokivarressa hyvin rehevää ja typensuosijalajien dominoimaa. Aluskasvillisuuden valtalajisto koostuu mm. mesiangervosta, nurmipuntarpäästä (*Alopecurus pratensis*), ruokohelpistä (*Phalaris arundinacea*) sekä ranta-alpista (*Lysimachia vulgaris*). Muusta lajistosta mainittakoon lehtotähtimö (*Stellaria nemorum*) sekä kurjenmiekkä (*Iris pseudocorus*). Kelluslehtisiä ja upokasveja on joessa niukasti eikä niitä systemaattisesti selvitetty. Näkyvimpään lajistoon kuuluu ulpukka (*Nuphar lutea*) ja uistinviita (*Potamogeton natans*). Joen ravinteisuudesta kertovat suvantopaikkojen pikkulimaskakasvustot (*Lemna minor*). Pesimälinnustoon kuuluu mm. viitakerttunen ja ruokokerttunen.

Lohko 5 Alinenkoski

Alueella on tiheäpuustoinen, harmaaleppää ja tuomea kasvava jokivarsilehto. Kulttuurivai-
kutteisen lehdon puusto koostuu harmaalepystä, raidasta, tuomesta, rauduskoivusta ja vaah-
terasta (*Acer platanoides*). Pensaskerroksen lajisto muodostuu tuomesta, mustaherukasta (*Ri-
bes nigrum*), punaherukasta (*Ribes rubrum*) ja vadelmasta (*Rubus idaea*). Aivan jokivarressa
kasvaa istutusperäisiä salavia (*Salix fragilis*) eli piilipuita. Aluskasvillisuuden valtalajistoon
kuuluu mesiangervo, lehtotähtimö, karhunputki (*Angelica sylvestris*), kyläkellukka (*Geum
urbanum*) ja käenkaali (*Oxalis acetosella*). Muusta lajistosta mainittakoon lehtovirmajuuri
(*Valeriana sambucifolia*), lehtonurmikka (*Poa nemoralis*), puna-ailakki (*Silene dioica*), val-
kovuokko (*Anemone nemorosa*), kalvassara (*Carex pallescens*) sekä sudenmarja (*Paris qua-
drifolia*). Alueen pesimälinnustoon kuuluu pikkutikka, rantasipi, mustapääkerttu ja satakieli.
Kohteella havaittiin myös EU:n Luontodirektiivin liitteessä IV mainittu viitasammakko. Alueel-
la on vanhoja pato ja myllyrakenteita sekä matonpesupaikka. Asutus reunustaa näillä kohdin
joen eteläreunaa.

Lohko 6 Perävainion alueella sijaitseva lampare

Lapinjoen kunnan länsiosassa Perävainion tilan kupeessa on noin 100 metriä pitkä ja noin
60 metriä leveä vesilampare. Kohde ei ole luonnontilainen, mutta se on luonnontilaisen kal-
tainen. Lampare on ihmisen kaivama, mutta maanotto alueelta on päättynyt jo vuosikymme-
niä sitten. Vesialue on lähes kokonaan uistinvidan peittämää. Avovettä kiertää leveimmillään
noin 20 metriä leveä luhtareunus. Lampareen reunat ovat paikoin hyvin tiheän kiiltopaju-
harmaaleppä kasvuston reunustamat. Kohde on maisemallisesti näyttävä ja putkilokasvilajis-
toltaan melko runsas. Lampareen putkilokasvilajistoon kuuluu pikkupalpakko (*Sparganium
natans*), suovehka (*Calla palustris*), järvikorte (*Equisetum limosum*) ja vesikuusi (*Hippuris vul-
garis*). Muuhun lajistoon kuuluu mm. rantaluikka (*Eleocharis palustris*), rantamatara (*Galium
palustre*), luhtalitukka (*Gardamine pratensis*), luhtalemmikki (*Myosotis scorpioides*), leveäos-
mankäämi (*Typha latifolia*), kurjenjalka (*Potentilla palustris*) sekä kurjenmiekka. Rantapen-
saikon aluskasvillisuuden lajistosta mainittakoon rantanurmikka, rentukka (*Caltha palustris*),
lehtonurmikka sekä korpikaisla (*Scirpus sylvaticus*).

Perävainion lampare

Lohko 7 Kartanon pohjoispuoleinen metsäalue

Lapijoen kunnan pohjoispuolella valtatie 8:n länsipuolella oleva metsäalue on kuivaa puolukkatyyppin mäntymetsää. Alue on kallioista ja hyvin karua. Puusto on pääosin melko nuorta. Aluetta on harvennettu ja paikoin on tehty hakkuita. Aluskasvillisuuden valtalajisto on tyyppilistä kuivien kankaiden lajistoa kuten puolukkaa (*Vaccinium vitis-idaea*), kanervaa (*Calluna vulgaris*) ja metsälauhaa (*Deschampsia flexuosa*). Muusta lajistosta mainittakoon kevätpiippo (*Luzula pilosa*) sekä kangasmaitikka (*Melampyrum pratense*). Alueella on muutama pienialainen kostea notkelma, jossa kasvaa kuusta ja näillä kohdin aluskasvillisuuden valtalajina on mustikka (*Vaccinium myrtillus*). Alueen poikki kulkevan metsäojan länsipuolella maasto muuttuu hieman kosteapohjaisemmaksi. Täällä aluskasvillisuuden lajistoon kuuluu myös metsätähti (*Trientalis europaea*), ja korpi-imarre (*Thelypteris phegopteris*). Varsinaiseen metsäojan lajistoon kuuluu suo-orvokki (*Viola palustris*), ranta-alpi, hiirenporras (*Athyrium filix-femina*), metsäalvejuuri sekä metsäimarre (*Gymnocarpium dryopteris*). Voimalinjan ympärillä on laaja hakkuuaukea. Hakkuuaukean reunalajistosta mainittakoon kyläkarhiainen (*Carduus crispus*).

Lohko 8 Voimalinjalta pohjoiseen

Alueella on harvennettua, tasakasvuista talousmetsää. Valtapuusto kohteella muodostuu männystä (*Pinus sylvestris*). Metsätyyppi alueella on puolukkatyyppin kuivaa kangasta. Aivan moottoriradalle johtavan tien pohjoispuolella on hakkuuaukea. Alue rajautuu harvennettuun, melko tiheäkasvuiseen sekametsään. Vaateliaampaa putkilokasvilajistoa ei kohteella esiinny. Lahopuuta alueella on ainoastaan hakkuutähteiden muodossa.

Lohko 9

Alueella on kostepohjainen sekametsälohko, jota on ojitettu. Alueella on myös selkeitä soistumia, jotka ovat kuivumassa ojituksen vuoksi. Pienen sekametsäkuvion jälkeen kohde jatkuu mäntyvaltaisena, soisena ja kitukasvuisena maastona. Kenttäkerroksessa on laajoja kangasraikasammal (*Sphagnum capillifolium*) kasvustoja. Pensaskerroksessa esiintyy runsaasti hanhenpajua (*Salix repens*). Aluskasvillisuuden lajistoon kuuluu mustikka, puolukka, kanerva ja variksenmarja (*Empetrum nigrum*). Hieman vaateliaammasta lajistosta mainittakoon soistumien reunojen rätvänä (*Potentilla erecta*), tupassara (*Carex nigra* ssp. *juncella*), särmäkuisma (*Hypericum maculatum*), metsäkorte (*Equisetum sylvaticum*) sekä metsäorvokki (*Viola riviniana*).

Lohko 10

Lohkon alkuosa on hyvin tiheäkasvuista, kuusivaltaista ja lähes korpimaista aluetta. Kohteella on paikoin laajoja korpisraikasammal (*Sphagnum girgensohnii*) ja kangasraikasammal kasvustoja. Alueella on runsaasti hakkuutähteitä. Pohjoiseen mentäessä alue muuttuu hyvin harvapuustoiseksi ja suurempi lehtipuu on kohteelta kokonaan poistettu. Aluskasvillisuudessa näkyy hakkuiden jälkeinen pioneerivaikutus mm. runsaana maitohorsma (*Epilobium angustifolium*) kasvustoina. Alue jatkuu samanlaisena pienelle polulle asti, jonka jälkeen metsä muuttuu vankaksi kuusikoksi.

Lohko 11

Alueella on kookasta, vankkaa ja hakkuukypsää kuusikkoa. Kuusten seassa kasvaa myös jonkin verran mäntyä. Aluspuustossa on hieskoivua (*Betula pubescens*) sekä nuoria kuusia. Aluetta on ojitettu ja metsätyyppi kohteella on mustikkatyyppin tuoretta kangasta. Osa alueesta on entistä korpea. Kenttäkerroksessa esiintyy runsaasti kangasraikasammalta. Kuusikon jälkeen metsä muuttuu nuoreksi männiköksi. Männikön jälkeen lohko muuttuu hakkuuaukeaksi joka rajautuu Linnamäentien asuintaloihin.

Lohko 12 Metsälain 10 § mukainen erityisen tärkeä elinympäristö. Avosuo

Alueella on pienialainen puuton suolaikku, joka on selkeä ja selvärajainen metsälakikohde. Kohde on lajistoltaan hyvin tavanomainen. Putkilokasvilajistoon kuuluu pikkukarpalo (*Vaccinium microcarpum*), isokarpalo (*Vaccinium oxycoccos*), jouhivihvilä, hanhenpaju, juolukka (*Vaccinium uliginosum*), jokapaikansara (*Carex nigra*), jouhisara (*Carex lasiocarpa*), pullosara (*Carex rostrata*), luhtavilla (*Eriophorum angustifolium*), tupasvilla (*Eriophorum vaginatum*), virpapaju (*Salix aurita*), kurjenjalka, suo-orvokki sekä pyöreälehtikihokki (*Drosera rotundifolia*). Kohteella ei ole avovettä.

Lohko 13

Lähes koko alue on hyvin homogeenistä, keski-ikäistä männikköä. Metsätyyppi kohteella on puolukkatyyppin kuivaa kangasta. Aluskasvillisuuden valtalajistoon kuuluu puolukka, kanerva ja metsälauha. Puusto kohteella on tasaikäistä ja tasakasvuista. Vaateliaampaa putkilokasvilajistoa ei kohteella ole. Kohde on aivan samanlaista länteen mentäessä metsäautotien ja päätien välissä.

Lohko 14

Valtatien levähdysalueen ja ojan väliin jää kapea, kosteapohjainen sekametsäkuvio. Metsätyyppi on mustikkatyyppin tuoretta kangasta. Alueella kulkevan ojan varressa kasvaa muutamia kookkaita tervaleppiä (*Alnus glutinosa*). Muuten kohteen luontoarvot ovat niukat. Lohkon länsireuna on männylle istutettua hyvin niukkalajista taimikkoa.

Lohko 15 Ilveskallion alue

Ilveskallio on pohjois-eteläsuuntainen rikkonainen kallioalue. Lohko käsittää kallioharjanteen ja sen reuna-alueet. Kalliopaljastumien välisissä notkelmissa on useita pienialaisia soistumia. Koko aluetta on harvennettu ja aivan pohjoisosassa on laaja tuore avohakkuu. Alueella kulkee luontopolku ja kohdetta käytetään ulkoiluun. Ilveskalliolle johtavan luontopolun varrella kasvaa ruoholaukkaa (*Allium schoenoprasum*), jonka esiintyminen saattaa viitata vanhaan asutukseen. Muusta putkilokasvilajistosta mainittakoon metsäruusu (*Rosa majalis*), rohtotä-

Lohkon 12 avosuolaikku

dyke (*Veronica officinalis*), kissankello (*Campanula rotundifolia*), kielo, kissankäpälä sekä isomaksaruoho. Linnusto koostuu pääasiassa metsien peruslajistosta, mutta alueella havaittiin pesimäaikana myös teeri ja palokärki. Hakkuutähteitä lukuun ottamatta alueella on niukasti lahoppua.

Lohko 16 Karhusuon alue

Lohko on melko vaihtelevaa mutta suurin osa alueesta on kuusivaltaista sekametsää, jossa metsätyyppi vaihtelee mustikkatyyppin tuoreesta kankaasta lehtomaiseen kankaaseen. Aluetta on ojitettu ja hoidettu talousmetsänä. Teiden ja ojien varsilla kasvillisuus on hyvin rehevää. Näillä kohdin valtalajisto muodostuu viitakastikasta (*Calamagrostis canescens*), korpikastikasta (*Calamagrostis purpurea* ssp. *phragmitoides*), mesiangervosta ja korpikaislasta. Metsän sisällä aluskasvillisuus on muutamien paikoin varjostuksen vuoksi hyvin niukkaa. Paikoin pensaskerroksen lajistoon kuuluu runsaana kasvava korpipaatsama (*Rhamnus frangula*). Alueen lehtomaisilla kankailla aluskasvillisuus on heinävaltaista ja muutamien paikoin lajistoon kuuluu metsäorvokki (*Viola riviniana*) ja lehtonurmikka. Varsinaisia lehtoja ei alueella kuitenkaan esiinny. Alueella on muutamien paikoin myös pieniä avohakkuu laikkuja, mutta muuten puusto on keski-ikäistä tai varttunutta. Kohteen pesimälinnustoon kuuluu muutamia pareja taltalteja sekä puukiipijä, pyy ja peukaloinen. Alueen itäreunan pellonreunuksella on laaja kontiaisesiintymä.

Lohko 17 Erityiskohde, Metsälain 10 § mukainen erityisen tärkeä elinympäristö. Avosuo

(KKJ 6801064: 3217408)

Kohteella on pienialainen suolaikku. Suolaikun keskellä kasvaa muutama hieskoivu sekä muutamia mäntyjä. Alueen pohjoisreuna on eteläreunaa huomattavasti kosteapohjaisempi ja upottavampi). Kohde on ilmeisesti kuivumassa viereen rakennetun ulkoilureitin reunaojituksen vuoksi. Alueen putkilokasvilajisto on tyyppillistä suolajistoa ja kohteella esiintyy mm. riippasara, harmaasara sekä pikkukarpalo.

Lohkon 17 avosuolaikku

Lohko 18 Urheilukeskuksen viereinen lehtokuvio

Lohko käsittää harmaaleppävaltaisen koulukiinteistöihin ja ulkoilureittiin rajoittuvan lehtokuvion. Puusto koostuu kookkaista harmaalepistä, rauduskoivuista, suurista raidoista ja kuusista. Pensaskerroksen lajistoon kuuluu punaherukkaa, taikinanmarjaa (*Ribes alpinum*) tuomea ja vadelmaa. Aluskasvillisuuden valtalajisto koostuu mesiangervosta, nokkosesta (*Urtica dioica*), karhunputkesta, oravanmarjasta (*Maianthemum bifolium*), käenkaalista, metsäkurjenpolvesta sekä ojakellukasta. Varsinaista lehtolajisto kohteella on niukasti. Alueella on jonkin verran lahoppua sekä kolopuita. Kohde on potentiaalista liito-oravan elinympäristöä, mutta mitään havaintoja lajista ei alueella tehty.

Lohko 19 Eurajoen jokivarsi

Suurin osa osayleiskaava-alueella sijaitsevasta Eurajoki varresta on ihmistoiminnan piirissä. Suurin osa joen varresta on asuttua ja jokivarsi on hoidettua talojen pihapiiriä. Asumattomilla kohdin jokivartta reunustaa paikoin kapea tervaleppä tai harmaaleppäreunus. Joen varressa on paikoin myös tuomea ja harmaaleppää kasvavia yhtenäisiä ja hyvin tiheitä pensaikkoalueita. Jokivarressa on voimalaitos patoineen. Patovaikutus ulottuu jonkin matkaa voimalaitoksen yläpuolelle. Jokivarren aluskasvillisuus on melko rehevää ja tyypillisen typensuosijalajiston lisäksi jokivarsien kasvilajistoon kuuluu kulttuurilajistoa, kuten jättipalsamia (*Impatiens glandulifera*)

Lohko 21 Ketunpesän metsäalue

Metsälakikohde, KKJ 6798709: 3218031

Ketunpesän metsäalue on hyvin vaihtelevaa sekä pinnanmuodoiltaan että metsänkäsittelytoimenpiteiltään. Alueella on sekä kostepohjaista kuusikkoa että louhikkoista mäntyvaltaista kangasmetsää. Alueen sekapuusto koostuu männystä, kuusesta, kookkaista haavoista (*Populus tremula*) sekä hies- ja rauduskoivuista. Alueen eteläosassa on pienialainen avosuolaikku, joka täyttää Metsälain vaatimukset erittäin tärkeästä elinympäristöstä. Suolaikku on melko upottava, mutta avovettä sillä ei ole. Suolaikun reunoilla kasvaa jonkin verran virpapajua (*Salix aurita*) sekä hieskoivua. Kohteen putkilokasvilajistoon kuuluu isokarpalo, riippasara, harmaasara, jokapaikansara, tupasvilla, jousihivihvilä, pikkukarpalo, pullosara, suopursu (*Rhododendron tomentosum*), raate (*Menyanthes trifoliata*) sekä kurjenjalka. Alueen keskiosassa on hakkuaukea ja alueen pohjoisosassa on toinen pienialainen avosuolaikku. Tämä avosuola-

Eurajokivartta voimalaitoksen yläpuolelta

laikku on huomattavasti puustoisempi kuin edellinen. Tätä kohdetta reunustaa hieskoivua ja mäntyä kasvava reunus. Putkilokasvilajisto on samanlaista kuin eteläisimmällä suolaikulla.

Lohko 21 Maisemapuu

Eurajoen pohjoispuolella Alhonsivun asuinalueelle johtavan tien länsipuolella on pellonreunassa näyttävä kilpikaarna mänty. Maisema-alueen keskellä kasvavalla männyllä on maisemallisia arvoja.

Lohko 22 Alhonsivun alue

Osayleiskaavan käsittämä alue on lähes täysin rakennettua ympäristöä ja koostuu ihmisten pihapiireistä.

Lohko 23 Pappilan metsäalue

Lohkon alueen metsäkuviot ovat pääosin melko nuoria. Metsäautotien varrella kasvaa hyvin tiheää kuusikkoa, jonka alla aluskasvillisuus on niukkaa varjostuksen vuoksi. Metsätyyppi vaihtelee alueella mustikkatyypin tuoreesta kankaasta puolukkatyypin kuivaan kankaaseen. Putkilokasvilajisto alueella on tyypillistä metsien peruslajistoa eikä vaateliaampaa lajistoa alueella esiinny.

Lohko 24

Lohkon alue käsittää tasamaalla sijaitsevan talousmetsänä hoidetun metsäalueen, joka länsiosiltaan rajautuu asutukseen. Lohkon länsiosassa on laaja mäntyä kasvava taimikkoalue, joka vaihtuu itäosiltaan kosteapohjaiseksi kuusivaltaiseksi sekametsäksi. Kohteen luontoarvot ovat vähäiset ja alueen putkilokasvilajisto on tavanomaista havumetsien peruslajistoa.

Lohko 25 Vesilakikohde. Pienvesi. Lampi

Vesitornin ja valtatie 8 välillä sijaitseva pieni kirkasvetinen lampi täyttäneen Vesilain määritelmän suojeltavasta pienvedestä. Lampea reunustaa hyllyvä rahkasammal reunus ja lammen putkilokasvilajistoon kuuluu pullosara, viiltosara (*Carex acuta*), kurjenjalka, juolukka, virpajau, leveä osmankäämi, rantanurmikka (*Poa palustris*) ja jouhivihvilä.

Ilveskallion harvennettua talousmetsää

Lohko 26

Alueen länsiosaa on viljelymännikköä ja metsätyyppi näillä kohdilla on puolukkatyyppin kuivaa kangasta. Kohteen itäosa on varttunutta kuusikkoa, jossa osa puustosta on melko vankkaa. Aluskasvillisuuden lajisto koko alueella on tyyppillistä metsien peruslajistoa, eikä vaateliaampaa lajistoa alueella esiinny.

Lohko 27

Alueella on keski-ikäistä pääasiassa kuusivaltaista havumetsää. Maapohja alueella on ojituksen vuoksi kuivumassa. Aluetta on harvennettu ja kohteella on myös pieni avohakkuu laikku. Muutamin paikoin kuusikon alueella on havaittavissa paikoin jopa paksusammalkuusikon piirteitä eli kenttäkerroksessa on laajalti paksuja, yhtenäisiä kangasrahasammal kasvustoja. Kohteella havaittiin soidintava kanahaukka, mutta pesää ei alueelta löytynyt.

Lohko 28

Lohkon käsittää vanhaa hiekkakuoppaan syntyneen nykyisin luonnontilaisen kaltaisen lammien. Lammikon putkilokasvilajisto on melko niukkaa eikä alueella esiinny vaateliaampaa lajistoa. Kelluslehtisistä mainittakoon uistinvita ja rannan lajistosta jouhisara sekä järvikaista. Kohteella havaittiin tavipoikue sekä varoittava metsävikko. Lampareen reunalla on laavu.

Lohko 29

Lohkon alue on luontoarvoiltaan hyvin tavanomaista ojitettua nuorta talousmetsää. Harvennettu valtapuusto koostuu männystä sekä raudus- ja hieskoivusta.

Lohko 30 Lapinjoen taajaman eteläosa

Kohteella on harvennettua sekametsää, jossa suurin osa varttuneesta puustosta on poistettu. Valtapuusto muodostuu männystä, rauduskoivusta sekä haavasta. Alueella on erittäin tiheä lehtipuutaimikko. Aluskasvillisuuden lajisto on pioneerilajien dominoimaa. Alueen pohjoiskärki on tiheäpuustoista kuusivaltaista sekametsää. Alueella havaittiin pyrstötaipokue.

Lohko 31

Lohko käsittää aivan paikallistienvarteen sijoittuvan umpeutuneen kedon. Alueella kasvaa muutamia näyttäviä pylväskatajia (*Juniperus communis*). Kohteen ketolajistoon kuuluu kisankello, heinätahtimö, särmäkuisma ja pukinjuuri (*Pimpinella saxifraga*). Suurin osa entisen kedoalueesta on tiheän vadelmakasvuston peittämää.

Lohko 32

Kohde on lähes puhdasta kuusikkoa. Metsätyyppi alueella on mustikkatyyppin tuoretta kangasta. Aluetta on harvennettu ja kohteella on hyvin niukasti lahoppua sekä kolopuita. Aluskasvillisuuden lajistoon kuuluu tavanomaista tuoreen kankaan lajistoa kuten metsänalvejuuri, metsäimmar, mustikka, metsätähti sekä metsälauha.

Lohko 33 Katajakasvusto

Lapinjoen pohjoispuolella, valtatie länsipuolella on pellon keskellä laajahko katajikko. Saarekkeessa kasvaa kymmeniä katajia joista osa on pylväsmäisiä. Katajikko on kuitenkin umpeutunut ja katajien välissä on vain hyvin pienialaisia ja niukkalajisia ketolaikkuja. Kohde ei täytä Luonnonsuojelulain 29 § mukaisia katajaketo-luontotyyppin määritelmiä. Kohde lienee ennallistettavissa katajikkoa raivaamalla.

Lohko 34 Vesilain tarkoittama suojeltava pienvesi. Lähde

Lähde, jonka ympärillä on korpirahasammalta kasvava soistuma. Varsinaisia lähdelajeja ei lähteessä kasva, mutta putkilokasvilajistoon kuuluu ranta-alpi, ojasorsimo (*Glyceria fluitans*), rönsyrölli, metsäkorte, lillukka, suo-orvokki ja kurjenjalka. Lähde valuttaa vettä eteläsuuntaan, jossa rahasammalmatto yltää puustoon asti. Lähden eteläreunassa on pieni soistuva korpinotkelma, jossa puusto kuitenkin on melko nuorta. Korpinotkelman puusto koostuu hieskoivusta ja kuusesta. Alueella on runsaasti lahoppua.

4.2 Liito-oravaselvitys

4.2.1 Johdanto

Liito-orava (*Pteromys volans*) kuuluu EU:n Luontodirektiivin liitteen IV lajeihin ja on siten erityisesti suojeltu laji koko EU:n alueella. Kansallisessa uhanalaisluokituksessa (Rassi ym. 2001) laji kuuluu luokkaan vaarantuneet (VU). Suomen liito-oravapopulaation kokoa on vaikea tarkasti selvittää, mutta seurantatutkimusten perusteella laji näyttää taantuneen viimeisen vuosikymmenen aikana jopa 30 % (mm. Hanski 1998). Liito-oravan suojelustatus on vahva, sillä Luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohta edellyttää, että lajin lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei hävitetä eikä heikennetä. Alueellinen ympäristökeskus voi kuitenkin myöntää poikkeusluvan, mikäli lajin suojelutaso säilyy suotuisana.

4.2.2 Aineisto ja menetelmät

Suunnitellulle kaava-alueelle tehty liito-oravaselvitys toteutettiin jätöshavainnointimenetelmää käyttäen. Inventoinnissa liito-oravan keltaisia jätöksiä haettiin lajin oleskelu ja ruokailupuiden tyviltä ja oksien alta. Samalla alueelta haettiin mahdollisia pesä- ja päivälepokoloja. Inventointialueelta tutkittiin kaikkien suurikokoisempien lehtipuiden, samoin kuin suurten kuusten tyvet liito-oravan jätösten löytämiseksi. Talvi- ja kevätjätösten lisäksi inventointialueilta haettiin liito-oravan jättämiä virtsamerkkejä, jotka värjäävät erityisesti haapojen epifyytisammaleet keltaisiksi ja tuoksuvat voimakkaasti läheltä nuuhkaistessa. Lisäksi alueilta etsittiin liito-oravan jättämiä syönnöksiä ja muita ruokailujälkiä. Lajin suosimien ruokailupuiden alta löytyy silmuja ja oksankärkiä ja kesäaikana myös pureskeltuja lehtiä, joita kertyy joskus runsaastikin puiden alle

4.2.3 Tulokset

Vaikka alueella on jonkin verran liito-oravalle soveliaista elinympäristöä, ei alueelta löytynyt merkkejä liito-oravan esiintymisestä. On kuitenkin todennäköistä, että alueella esiintyy ainakin satunnaisesti liito-oravia ja mahdollisten detaljikaavojen laadinnan yhteydessä näiltä alueilta tulee laatia tarkempi liito-oravaselvitys.

Suurin osa alueen metsistä on tehokkaassa talouskäytössä ja liito-oravalle optimaalista elinympäristöä on alueella niukasti ja nämäkin kohteet ovat hyvin pienialaisia. Lisäksi kolopuiden puute rajoittaa lajin esiintymistä nuorissa lehtipuuvaltaisissa metsäkuvioissa. Lähin tunnettu liito-oravan esiintymiskeskus sijaitsee alueen pohjoispuolella Pinkjärven alueella, jossa valtatie molemmien puolin on useita pitkään asuttuna olleita liito-oravan elinpiirejä. Näistäkin kohteista osa on tuhoutunut viime vuosina hakkuiden yhteydessä.

Alueella ei havaittu liito-oravan jätöksiä

4.3. Pesimälinnustoselvitys

Koko kaava-alueelta ei tehty kaikkia lajeja koskevaa pesimälinnustoselvitystä alueen huomattavan laajuuden vuoksi mutta mahdollinen vaateliaampi tai uhanalainen pesimälajisto selvitetiin kahden käyntikerran kartoituslaskentamenetelmällä (Koskimies 1988). Laskenta-aamu ja kertyi yhteensä 5 ja ne tehtiin kahden laskijan voimin. Selvityksessä etsittiin systemaattisesti EU Lintudirektiivin (Council Directive 79/409/ETY) liitteen I pesimälajeja ja kansallisessa uhanalaisluokituksessa (Rassi ym. 2002) mainittuja pesimälajeja koko kaava-alueelta. Koska inventoinnin tarkoituksena oli selvittää mahdollisen uhanalaisen tai vähälukuisen linnuston esiintyminen ei peruslinnustoa huomioitu laskennoissa. Tästä syystä myös linnuston tiheyttä ei laskettu.

Alueella ei havaittu pysyvän pesän rakentavien petolintujen kuten kanahaukan pesiä. Alueella on kuitenkin vähintään kaksi asuttua kanahaukan reviiriä, joista toinen sijaitsee Ilveskallion itäosassa ja toinen lohkon 17 alueella. Sen lisäksi alueella havaittiin kahdesti saalistava koiraskanahaukka pesimäaikaan. Alueella ei ole huuhkajalle pesimäympäristöksi soveltuvia kalliojyrkänteitä eikä lajista tehty havaintoja alueella (ei saalisjätteitä tai oksennuspalloja). Pikkujärsijäkannoista riippuvaisten petolintujen ja pöllöjen kannalta laskentavuosi oli melko hyvä, koska alueen pikkujärsijäkannat olivat vielä runsaat lopputalvella 2009 lounaisen Suomen alueella. Hyvinä myyrävuosina alueen pesimälinnustoon kuuluu melkoisella todennäköisyydellä ainakin sarvipöllö, varpuspöllö ja helmipöllö. Inventoinnissa alueelta löydettiin sekä lehtopöllö että sarvipöllöpoikue. Koloissa pesivien pöllöjen esiintymistä alueella heikentää kolojen niukkuus. Koska työ tilattiin vasta huhtikuussa, ei pöllöjä kyetty enää inventoimaan soidinlaulun perusteella. Valtatien 8 reunustavalla metsäalueella on runsaasti kehrääjälle sopivaa elinympäristöä, mutta lajia ei systemaattisesti alueelta etsitty. Lajin havaitseminen vaatii erillisselvityksen ja silti pesinnän varmistaminen tai edes reviirin rajojen määrittäminen on usein mahdoton tehtävä.

4.3.1 Alueella pesivät Lintudirektiivin liitteen I pesimälajit

Pyy (*Bonasa bonasia*) 3 paria

Alueella havaitut pyyt löytyivät Röömärinojan, Ilveskallion ja Ketunpesän alueelta. Kaikki alueella tehdyt havainnot olivat poikuehavaintoja eli alueella pesi varmuudella kolme pyyparia. Pyy viihtyy nuorissa sekametsissä ja erityisen suosittuja elinympäristöjä ovat kuusi-harmaaleppäkuviot. Pyy karttaa tiheää asutusta ja sen tiedetään häviävän nopeasti asutuksen tieltä. Syynä tähän on lajin häiriöherkkyys pesintävaiheessa sekä kotikissat joille pyypoikue on helppoa riistaa. Kaikki havainnot lajista tehtiin suuremmilla metsäkuvioilla.

Teeri (*Tetrao tetrix*) 1 yksilö

Inventoinnin ainoa teerihavainto tehtiin aivan inventointialueen pohjoisosassa Ilveskallion alueella, jossa nähtiin pesimäaikaan yksinäinen naarasteeri. Laji pesi todennäköisesti jossain alueella. Teeri karttaa tiheää asutusta ja väistyy nopeasti asutuksen leviessä.

Naarasteeri havaittiin Ilveskallion alueella

Palokärki (Dryocopus martius) 3 paria

Palokärki havaittiin alueella kolmella metsäkuviolla, mutta pesintää ei varmistettu alueella. Laji havaittiin Ilveskallion alueella sekä Lapinjoen kylän länsipuoleisella metsäalueella ja Verkkokarin tien eteläpuoleisessa maastossa. Alueella havaittiin muutamia lajin vanhoja pesäkoloja. Palokärjen reviiri on tavallisesti useiden neliökilometrien laajuinen ja emot liikkuvat pesimäaikaankin kaukana pesäkololta. Lajin ruokailujälkiä tavattiin lähes kaikista alueen metsäkuvioista.

Pohjantikka (Picoides tridactylus)

Verkkokarin tien eteläpuolisessa metsämaastossa havaittiin heinäkuussa yksinäinen pohjantikkakoiras, joka lienee pesinyt jossain alueen lähistöllä, mutta todennäköisesti kuitenkin inventointialueen ulkopuolella. Pohjantikkapoikueet hajaantuvat heinäkuun alussa, jonka jälkeen emot saattavat lähteä vaeltamaan. Pohjantikka pesii Eurajoen alueella säännöllisesti mm. Olkiluodon alueella. Lajin optimaalisinta pesimäympäristöä ovat lahopuuvaltaiset kuusikot ja tämäntyyppistä elinympäristöä ei suunnitellulla kaava-alueella ole.

Pikkulepinkäinen (Lanius collurio) 2 paria

Inventointialueella havaittiin kaksi pesivää pikkulepinkäisparia. Toinen pareista raviradan reunustan pensaikkoalueella ja toinen Lapinjoen jokivarressa, jossa havaittiin maastopoikue, jo kauempaakin. Alueella on niukasti pikkulepinkäisen suosimia lämpimiä pensaikkoalueita. Laji pesii mieluusti myös hakkuuaukeilla, jos saaliksi sopivia suurikokoisia selkärangattomia on tarjolla riittävästi.

Peltosirkku (Emberiza hortulana) 2 paria

Nopeasti taantuviin peltolintuihin lukeutuva peltosirkku havaittiin vain Lapinjoen kylän pohjoispuolisella peltoalueella sekä Eurajoen keskustaaajaman itäpuolella sijaitsevalla laajalla peltoaukealla. Kummatkin havainnot koskivat laulavaa lintua, eikä pesintää varmistettu.

Alueella on jonkin verran lajille pesimäympäristöksi sopivaa rikkonaista peltomaisemaa ja laji pesinee alueella säännöllisesti. Kansallisessa uhanalaisluokituksessa peltosirkku luetaan vaarantuneihin lajeihin (VU)

Pohjantikka havaittiin osayleiskaava-alueella

4.3.2 Alueella pesivät kansallisessa uhanalaisluokituksessa (Rassi ym. 2001) mainitut lintulajit)

Pikkutikka (*Dendrocopos minor*) 2 paria

Kansallisessa uhanalaisluokituksessa vaarantuneisiin (VU) lajeihin luokiteltu pikkutikka havaittiin pesimäaikana sekä Eurajoen liikuntakeskuksen takaisessa lehtokuviossa että Lapinjoen varrella.

Käki (*Cuculus canorus*) 1-2 paria

Kansallisessa uhanalaistarkastelussa silmälläpidettäviin (NT) lajeihin luettava käki havaittiin useasti inventointialueella. Pysyvän oloinen reviiri todettiin valtatie länsipuoleisella metsäalueella.

Pensastasku (*Saxicola rubetra*) 4 paria

Alueen pesivät pensastaskut löytyivät Eurajoen (1 pari) sekä Lapinjoen varsilta (3 paria). Alueella saattaa pesiä useampikin pari, sillä pellot inventoitiin huonosti.

Tiltalti (*Phylloscopus collybita*) väh. 10 paria

Kansallisessa uhanalaistarkastelussa vaarantuneisiin (VU) lintulajeihin luettava tiltalti pesii inventointialueella vähintään kymmenen parin voimin. Kaikki havaitut laulavat koiraat löytyivät kuusivaltaisilta metsäkuvioilta. Pelkästään Eurajoen taajaman pohjoispuoliselta alueelta löytyi 6 laulavaa tiltalttikoirasta.

Kottarainen (*Sturnus vulgaris*) väh. 20 paria

Kottarainen pesii melko runsaslukuisena sekä Eurajoen että Lapinjoen taajamien pihojen kottaraispöytäissä. Luonnonkoloista ei lajin pesintää varmistettu.

Tiltalti on alueella runsaslukuinen

4.4 Viitasammakkoselvitys

4.4.1 Johdanto

Luontodirektiivin liitteen IV lajeihin kuuluva viitasammakko esiintyy paikoin runsaana Lounais-Suomen merenlahdilla ja sisämaan monenlaisilla kosteikoilla. Myös jokivarsilla lajia tavataan jos kutemiseen sopivia suvantopaikkoja joen varresta löytyy. Laji on kesäisin nimensä mukaisesti kosteiden pensaikkoisten niittyjen laji, jota tavataan monenlaisissa kosteissa ympäristöissä. Eurajoen seudulla Salon seudulla laji lienee melko yleinen ja inventoinnin tekijät ovat kuulleet lajia aiemmin ainakin Verkkokarin alueella.

4.4.2 Tuntomerkit

Viitasammakko (*Rana arvalis*) on pienikokoinen, suurimmillaankin vain noin 5 cm mittainen teräväkuonoinen sammakko. Täysikasvuinen viitasammakko on siis tavallisesti noin 2 cm tavallista sammakkoa (*Rana temporaria*) lyhyempi. Lajin varmimmat tunnusmerkit ovat kuitenkin takajalassa. Viitasammakon räpylän ulkopuolelle jää 2,5-3 varvasluuta, kun sammakolla enintään 2. Jalkapohjan sisäsyvän metatarsaalikyhmä on kova ja kookas, vähintään puolet sisimmän varpaan pituudesta; sammakolla tämä kyhmä on pehmeä ja pyöreä ja alle kolmannes varpaan pituudesta. Selkäpuoli on useimmiten harmaanruskea ja harvakseltaan tummien laikkujen kirjailema; vatsapuoli on lähes yksivärisen valkea. Selän sivuilla kulkevat ihopoimut ovat vaaleat. Keskiselässä saattaa olla vaalea pitkittäisjuova. Parhaimpiin lajituntomerkkeihin kuuluu kutuaikana koiraiden ääntely, joka muistuttaa uppoavan pullon pulputusta ja on verraten hidas voup, voup, voup... Kuoron ääni muistuttaa kaukaa erehdyttävästi teeren soidinääntä.

4.4.3 Levinneisyys

Viitasammakko on Itämerenalueen ja Venäjän pohjoisempien osien laji. Euroopassa eteläisimmät alueet ovat Ranskan luoteisosissa ja Alppien pohjoispuolella. Idässä levinneisyys jatkuu aina Siperiaan saakka. Suomessa pohjoisimmat havainnot ovat Napapiirin pohjoispuolelta ja levinneisyyden pohjoisraja kulkee noin Saariselän korkeudella. Pohjoisessa viitasammakko on kuitenkin eteläosia harvalukuisempi, kun taas Keski-Suomessa se on paikoin jopa sammakkoa runsaslukuisempi.

Viitasammakko kuuluu alueen sammakko-eläinlajistoon

4.4.4 Elintavat

Viitasammakko on pääasiassa hämääksiivinen hitaasti liikkuva saalistaja, mutta voi kostealla säällä liikkua myös päiväsaikaan. Nuoret yksilöt ovat huomattavan päiväaktiivisia. Viitasammakot ovat tavallisesti hidasliikkeisiä ja liikkuvat varsin pienellä alueella. Keväällä ne viihtyvät kutuvesissään, ja kun eläin on kesällä löytänyt mieluisan paikan, se liikkuu siitä ainoastaan muutaman metrin säteellä. Jos elinpaikka on erityisen hyvä, saattaa sammakko palata samalle paikalle seuraavinakin vuosina.

4.4.5 Talvehtiminen

Etelä-Suomessa viitasammakko hakeutuu horrokseen syys-lokakuussa ja herää huhtikuun tienoilla.

Pohjoisempana horrosaika on pidempi. Viitasammakko talvehtii maassamme ilmeisesti yksinomaan vesien pohjissa, sekä makeassa, että murtovedessä. Viitasammakko suosii talvehtimispaikkana suurempia lampia ja järviä, mutta voi talvehtia myös lähteissä ja pienissä lampareissa. Murtovesitalvehtimisestä ei ole varmoja havaintoja, mutta todennäköisesti sekin lajilta onnistuu ainakin kaikkein vähäsuolaisimmissa lahdenpoukamissa ja jokisuilla.

4.4.6 Uhanalaisuus

Viitasammakko on rauhoitettu ja luontodirektiivin liitteen IV (a) lajina sen lisääntymispaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Luontodirektiivin IV-liite: yhteisön tärkeinä pitämät eläin- ja kasvilajit, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua. Lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Laji ei Suomessa ole uhanalainen, mutta lajin kannanmuutoksista on olemassa hyvin vähän tietoa eikä laji ole systemaattisen seurannan piirissä.

4.4.7 Tulokset

Alueella ei havaittu kutevia tai äänteleviä viitasammakoita, mutta Alisenkosken rantalehdosta löytyi kolme aikuista viitasammakkoyksilöä tyypillisestä lajin kesäympäristöstä. Lisäksi lohkon 6 lampareen reunalla havaittiin 2 viitasammakkoyksilöä ja kohteella havaittiin myös todennäköistä viitasammakon kutua. Laji esiintyy alueella harvalukuisena, mutta ilman erilliselvitystä lajin esiintymisestä on vaikea saada tarkkaa kuvaa

4.5. Lepakkoselvitys

4.5.1 Johdanto

Kaikki Suomessa esiintyvät lepakkolajit ovat EU:n Luontodirektiivin liitteen IV suojelemia lajeja eikä niiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja saa hävittää. Osa Suomen lepakkolajeista kuten pohjanlepakko ja vesisiippa ovat tavallisia lajeja, joita tavataan lähes kaikilta lajeille sopivilta ympäristötyypeiltä

4.5.2 Aineisto ja menetelmät

Alueella tehty lepakkoselvitys toteutettiin näköhavainnoinnin sekä havainnoimalla lepakoiden käyttämiä kaikuluotausääniä ultraäänidetektoria käyttäen. Alue kuljettiin kahtena yönä (21.7, 1.8 ja 8.8) jalkaisin läpi vaihtamalla koko ajan detektorin kuuluvuusalueetta (25- 50 kHz). Tunnistamattomia ääniä ei kuitenkaan nauhoitettu. Alueen lepakoita lienee havainnoitu aiemminkin mutta julkaistuja havaintoja ole saatavilla. Havainnointi keskitettiin jokivarsille ja puoliavoimeen kulttuuriympäristöön sekä alueen lammikoiden ympäristöön. Yhtenäisillä metsäkuvioilla tai tiiviin asutuksen sisällä ei detektorihavainnointia suoritettu.

4.5.3 Tulokset

Alueen lepakkolajistosta saatiin kolmen yön havainnoinnin perusteella kohtuullinen yleiskuva. Alueelta ei löytynyt merkittäviä lepakoiden pesimäyhdyskuntia, mutta lepakoita havaittiin useimmilla havainnointipaikoilla. Pohjanlepakoita havaittiin tyypillisen tapaan yksittäin tai pareittain koko inventointialueella, lukuun ottamatta yhtenäisiä metsäkuvioita, jossa havaintoja lepakoista ei tehty. Havainnot keskittyivät asutuksen tuntumaan ja peltojen ja metsien reunavyöhykkeelle. Metsien sisäosissa ei havaittu pohjanlepakoita (tosin niitä ei sieltä systemaattisesti etsittykään). Yhteensä havaintoja tehtiin noin 15 pohjanlepakosta.

Kaikki alueen vesisiippahavainnot tehtiin lajille tyypillisen tapaan vesistöjen tuntumasta ja Eurajoen voimalaitoksen yläpuolinen suvanto oli lajille mieluista saalistusympäristöä. Täällä havaittiin iltahämärissä vähintään 20 vesisiippaa samanaikaisesti saalistamassa. Myös Lapinjoen varrella vesisiippoja tavattiin sekä Alisenkosken yläpuolella, että valtatie 8 itäpuolella. Muista lajeista alueella saattaisi esiintyä ainakin viiksi/isoviiksisiiippoja. Lajiparin tunnistaminen äänen perusteella ei liene varmuudella mahdollista ja kummatkin lajit ovat Suomessa yleisiä. Lepakoiden lentoaikojen ennustaminen on kuitenkin hyvin epävarmaa ja tarkka lajistosiselvitys näinkin suurella alueella vaatisi kymmenien öiden kuuntelujaksoja. Alueella esiintyvien lepakoiden yksilömäärien arvioiminen tai tiheyden laskeminen vaatisi vakioimismenetelmällä (esim. linjalaskentamenetelmällä) tehdyn erillisselvityksen, mutta maankäytön suunnittelun kannalta tämä ei ole välttämätöntä. Nykytietämyksen mukaan ainakin osa lepakoista muuttaa talveksi etelään talven viettoon.

Osa lepakoista kuitenkin talvehtii Suomessa ja niiden elinmahdollisuuksien turvaamiseksi on ensiarvoisen tärkeää, että mahdolliset talvehtimispaikat selvitetään. Inventointialueella ei havaittu sellaisia luonnonympäristöjä (louhikoita, luolia) tai ihmisen rakenteita, jotka olisivat mahdollisia lepakoiden talvehtimispaikkoja. Osa lepakoista talvehtii ilmeisesti suurissa ulkorakennuksissa, joissa on paikkoja, joissa lämpötila ei talvellakaan laske pysyvästi miinusasteille. On mahdollista että näitä rakennuksia on myös suunnittelualueella.

5. Yhteenveto

Inventointialueella ei ole Luonnonsuojelulain 29 §:n kriteerit täyttäviä suojeltavia luontotyypppejä ja esim. jalopuut puuttuvat alueelta, pihuja lukuun ottamatta lähes kokonaan. Lohkon 33 katajaesiintymä on umpeutunut ja lajistollisesti hyvin niukka, joten katajaketo-luontotyyppin määritelmiä se ei täytä. Lohkon 25 pienialainen lampi sekä lohkon 34 lähteikkö täyttänevät Vesilain (1961/264, 15a § ja 17a §) mukaisen suojeltavan pienveden määritelmän. Muut alueen lammet ovat joko keinotekoisia tai ihmisen voimakkaasti muokkaamia. Alueen lehtokuviot täyttävät Metsälain määritelmän erityisen tärkeästä elinympäristöstä (lehdot), mutta erityisen edustavia ne eivät ole. Osayleiskaava-alueen vähäiset avokalliot ovat pääosin puustoisia, eivätkä ne täytä Metsälain määritelmiä erityisen tärkeästä elinympäristöstä. Päätöksen metsälakikohteista tekee alueellinen Metsäkeskus. Vaikka alueella on todennäköisesti aiemmin ollut laitumia, ei alueella ole enää elinvoimaisia perinnebiotooppeja. Alueella ei myöskään ole merkittäviä perinnemaisemaan liittyviä arvoja. Suurin osa alueen metsistä on talouskäytössä eikä alueella ole vanhan metsän kuvioita. Laajoja, luonnontilaisia soita ei alueella ole. Alueella ei myöskään ole Luonnonsuojelulailla rauhoitettuja kohteita eikä Natura 200 suojeluohjelmaan kuuluvia alueita.

Osayleiskaava-alueella pesii tai havaittiin yhteensä 6 Lintudirektiivin (Council Directive 79/409/ETY) liitteen I pesimälajia, joista pohjantikka lienee merkittävin. Kansallisessa uhanalaisluokituksessa mainittuja lintulajeja pesii alueella ainakin viisi, joista pikkutikka on merkittävin. Alueella ei esiinny liito-oravia, ja alueella on hyvin vähän liito-oravalle soveliaista elinympäristöä. Muista Luontodirektiivin lajeista alueella esiintyy varmuudella pohjanlepakko ja viiksisiippa sekä viitasammakko. Viitasammakoita esiintyy ainakin Lapinjoen Alisenkosken alueella sekä lohkon 6 lampareella.

Muita Luontodirektiivin liitteen IV lajeja ei alueella havaittu, joskin alueen lampareissa saattaisi esiintyä direktiivilajeihin kuuluvia korentoja. Hieman yllättäen ei alueelta löytynyt uhanalaista tai edes vaatealiasta putkilokasvilajistoa. Alueen nisäkäslajistoon kuuluu ainakin metsäkauris, valkohäntäkauris, hirvi rusakko, kettu, supikoira, mäyrä, näätä, minkki, kärppä ja kontiainen, jotka kaikki havaittiin inventoinneissa.

Alueella on jonkin verran merkitystä ekologisena käytävänä sillä sekä osayleiskaavan eteläosan että pohjoisosan laajat metsäkuviot mahdollistavat eläinten liikkumisen rannikolta sisämaahan ja päinvastoin.

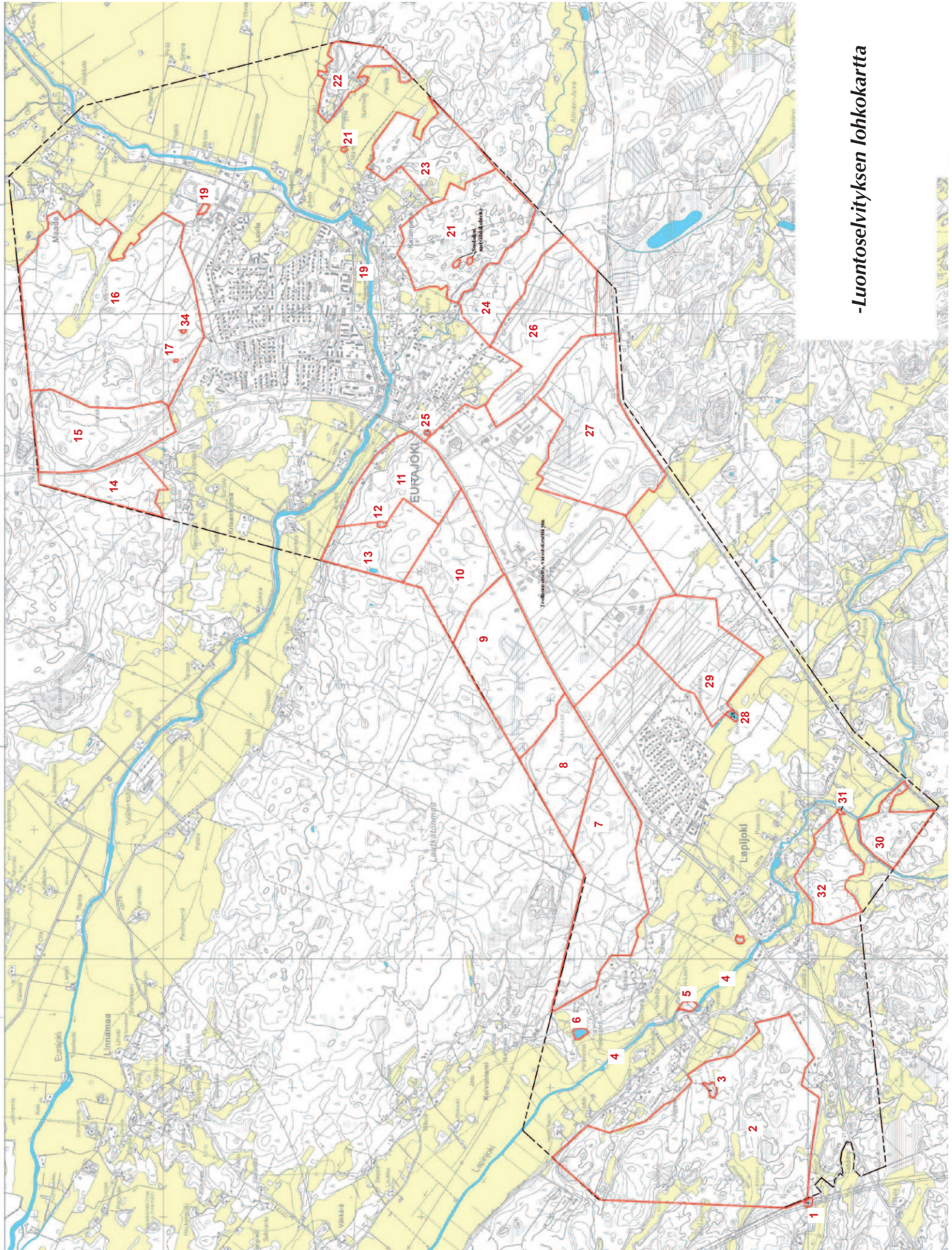
Lehtopöllö pesii alueen metsissä

6. Lähteet ja kirjallisuus

- Airaksinen, O. & Karttunen, K. (1998). Natura 2000 luontotyyppiopas. Suomen ympäristökeskus. 193 s.
- Hakila Raimo, 1997: Satakunnan luonnonsuojeluselvitys 1995–1998. Osaraportti 1: Luonnontilan hallinnan opas. Satakuntaliitto 1997 Sarja A:235
- Hanski Ilpo K, 1998: Home ranges and habitat use in the declining flying squirrel, *Pteromys volans*, in managed forests. *Wildlife biology* 4: 33–46.
- Hanski Ilpo K, 2001: Liito-oravan biologia ja suojelu Suomessa s 13. Suomen ympäristö 459.
- Heikkinen, R., Husa, J. 1995. Luonnon ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä. – Vesi - ja ympäristöhallituksen julkaisuja. Sarja A 210. 317 s.
- Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T., Uotila, P. 1998: Retkeilykasvio- Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo. Helsinki.
- Koskimies, P. & Väisänen, R.A. 1988: Linnuston seurannan havainnointiohjeet (2. painos). Helsingin yliopiston eläinmuseo, Helsinki.
- Lehtomaa, Leena 2000: Varsinais-Suomen perinnemaisemat. Lounais-Suomen ympäristökeskus. 429 s.
- Meriluoto, M. & Soininen, T. (1998). Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti Kustannus & Tapio. 192 s.
- Mossberg, B. & Stenberg, L. 2005: Suuri Pohjolan kasvio
- Mäkelä Antero, 1996; Liito-oravan ravintokohteet eri vuodenaikoina ulosteanalyysin perusteella. WWF – raportti nro 8.
- Oja Jyrki & Oja Satu 2005: Eurajoen keskustan pohjoisosan asemakaava-alueen luontoselvitys. Suomen Luontotieto Oy 26/2005
- Pääkkönen, P. & Alanen, A. 2000: Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje: Suomen ympäristökeskus, Helsinki 128 s.
- Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000.-Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus
- Rautiainen, V-P. & Laine, U. 1989: Varsinais-Suomen uhanalaiset kasvit. 111 s. Varsinais-Suomen seutukaavaliitto, Turku.
- Ryttäri, T. & Kettunen, T. 1997: Uhanalaiset kasvimme. – Suomen Ympäristökeskus. Kirjayhtymä Oy. Helsinki.
- Saario, Tapio 1998: Varsinais-Suomen ja Satakunnan luontoselvitykset. Bibliografia. Lounais-Suomen ympäristökeskus. 96 s.

7. Liitteet

-Luontoselvityksen lohkokartta

